گۆڤاری زانکۆ بۆ زانستە مرۆڤایەتییەکان
ISSN (Print):2218-0222
ISSN (Online): 2412-396X

Vol.28 Issue SpB 2024
ID No. 1166 (PP 26-43)
https://doi.org/10.21271/zjhs.28.SpB.2

توێژینەوە

تایبەتمەندی (ریلەیشنەڵ ئارت) لە کارەکانی هونەرمەندانهیوا کەریم و نەرمین مستەفا

توێژینەویەکی(وصفی شیکاریە)

هێمن حمید شریف/ بەشی هونەری شێوەکاری، کۆلێژی هونەرە جوانەکان، زانکۆی سەڵاحەددین- هەولێر،هەولێر هەرێمی کوردستان،عێراق.

پوختە

بەشێوەیەکی گشتی ئەم تۆێژینەوەیە بەناونیشانی تایبەتمەندی (ریلەیشنەڵ ئارت) لە کارەکانی هونەرمەندان (هیوا کەریم و نەرمین مستەفا) ، کە لە چواربەش پێکدێت، بەشی یەکەم پێکهاتووە لە گرفتەکانی توێژینەوە و گرنگی توێژینەوەو ئامانجی توێژینەوە و سنووری توێژینەوە و هەروەها دیاریکردنی زاراوەکان، بەشی دووەمی توێژینەوەکە بریتیە لە چوارچێوەی توێژینەوەکە کە ئەویش لە سێ تەوەرە پێکدێت، تەوەرەی یەکەم: ئەو بزوتنەوە هونەریەکانی کە زەمینەیان خۆشکرد بۆ سەرهەڵدانی هونەری(ریلەیشنەڵ ئات), دەروازەیەك بۆ تێگەیشتن لە هوەنەری (رێلەیشنەڵ ئارت)، تەوەرەی سێیەم:- هونەری (ریلەیشنەڵئارت) لە جیهانی هاوچەرخدا، بەشی سێیەم پێکدێت لە رێکارەکانی توێژێنەوەکە کە ئەویش بریتیە لە کۆمەڵگای توێژینەوە، پرۆگرامی توێژینەوە،ئامرازی کۆکردنوەی داتا، شیکردنەوەی داتایەکان کە توێژەر پشتی بەستوە بە رێکارەکانی توێژینەوەیەکی زانستی و رێبازی شیکردنەوەی وصفی لێکدانەوە بەکارهیناوە بۆ گەیشتن بە دەرئەنجامەکان. وەرزی چوارەمیش دەرئەنجامەکان و راسپاردە و پێشنیارەکانە توێژینەوەکە کۆتایدێت.

CORSPONDANCE
هێمن حمید شریف
hemnhamed1973@gmail.com

وەرگرتن 2023/04/18
پەسندکردن 2023/07/24
بڵاوکردنەوە 2024/08/15

وشە سەرەکییەکان:
(ریلەیشنەڵ ئارت) پەیوەندیدار،
بینەران،
هونەرمەند،
جیهانی هاوچەرخ،
کۆمەڵایەتی،
بەشداربووان.

About the Journal
ZANCO Journal of Humanity Sciences (ZJHS) is an international, multi-disciplinary, peer-reviewed, double-blind and open-access journal that enhances research in all fields of basic and applied sciences through the publication of high-quality articles that describe significant and novel works; and advance knowledge in a diversity of scientific fields.
https://zancojournal.su.edu.krd/index.php/JAHS/about

پێشەکی

1-1 گرفتی توێژینەوە

جیهان لە بارودۆخی دوای گەشەکردنی سەرمایەداریی و پێشکەوتنی بواری بازرگانی و هەروەها پێشکەوتنی بەرچاوو خێرای بواری تەکنەلۆژیا و گۆرانکاریە گەورەکان کە لە دیزاینی شارستانیەتی مرۆڤایەتی رویاندا، پەیوەست بوونی ژیانی مرۆڤ بە ئامانج وئایدیۆلۆژیای سیستەمی سەرمایەداری و (کەپیتالیزمی ئابووری)، هەڵبەت گەورە بوونی شاروو وڵاتە هەبووەکان و زیادبوون و بڵندبوونی باڵەخانەوە و ئاپارتمانتەکان و زۆربوونی پێداویستیەکانی هاتووچۆو بەدیزاین و شێوەی جیاواز بەدوایخۆیدا هێنا، دیارە لەم گۆرانکاریانەش ژیانی مرۆڤایەتیلە پێناوی بەدەست هێنانی ژیانێکی ئاسوودە کە لە رێگەی ئەو پێشکەوتنانەی کە لە بوارە جیاجاکانی ژیاندا بەدەستی هێناوەو ئەمەش بۆتە هۆی تێکچوون و شلەژانی پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکان و کلتوریەکان لەسەر ئاستی جیهانەوە ، واتا مرۆڤ ئەوەندە سەرقاڵی بەدەستهێنانی پێداویستیەکانی ژیانی رۆژانەی دەبێت کاتی بۆ پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکانی نامێنێتەوە، "(ریلەیشنەڵ ئارت) وەك میدیۆمێکی نوێی هونەری لەدوای ساڵی 1995 لە ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا وەک ژینگەیەکی هونەری نوێ دەرکەوت و ئەو زاراوەیە لەلایەن ڕەخنەگر (Nicolas Bourriaud) لە کەتەلۆگی پێشانگای هونەری بەناوی ترافیک لە ساڵی 1998دا ناسێنرا چەمکی (ریلەیشنەڵ ئارت) پەیوەست بە کاری هونەری لە چوارچێوەی کۆمەڵگا و تیشک خستنە سەر بەکارهێنانی کاری هونەری لەگەڵ جەماوەر و دروستکردنی دیالۆگی هونەریی لە نێوان جەماوەر و کاری هونەری و هونەرمەندانی خستە بواری نوێی دەربڕین و وە هونەر وەك داهێنانی ئامرازێکی دەربرینی کاریگەر کەوا لە بینەر دەکات باشتر بیربکاتەوە و بەشداریبکات لە پرۆسیسی کاری هونەری دیارە درك کردنی هونەرمەندان بۆ گرنگی رۆڵی هونەر لەناو کۆمەڵگادا و گرنگی بەشداری راستەوخۆی بینەر و جەماوەر وەهەروەها ئاستی تەکنیکی و فیکری کارە هونەریەکان بەیەکەوە ئاماژەیەکە بۆ خواستی گۆڕەپانی هونەری بۆ کاری نوی وهاوچەرخ، لەم سۆنگەیەوە کۆمەڵێك پرسیار لەم توێژینەوەیەدا وەك گرفتی توێژینەوەکە دێنە پێشەوە دەپرسین.

1-ئایا تایبەتمەندیەکانی (ریلەیشنەڵ ئارت) لەهونەری هونەرمەندانی کورد رەنگدانەوەی ئەزموونی زۆری هونەرمەندانە لەگەڵ بینەرو جەماوەر ،وە ئایا پەرچە کرداری بینەر لە چ ئاستێك دایە لە بەشداریکردن لە کارە هونەریەکان؟

2- ئایا (ریلەیشنەڵ ئارت) وەك چەمکێکی هونەری نوێ تاچەند لەکارەهونەریەکانی هونەرمەندان کورد بەرجەستە بووە ؟

3-ئایا کاری هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت)ی هونەرمەندانی کورد لەچوارچێوەی باردۆخی کۆمەڵایەتی و ئاریشەو پرسە کانی کۆمەڵگانیان دایە؟

4- ئایا کارەهونەریەکانی هونەرمەندانی کورد و (ریلێیشنەڵ ئات) چۆن هەڵدەسەنگێندرێت لەکاتێکدا بینەر بەشداریەکی کارایە لە کارە هونەریەکە؟

1-2- گرنگی ئەم توێژینەوەیە:

وەك سەرچاوەیەك دابندرێت لە کتێبخانەی زانکۆ ،کتێبخانەی کۆلێژی هونەر، کتێبخانەی کۆلێژی ئاداب، وەك سەرچاوە بەردەست بێت بەکاربهێندرێت لەلایەن قوتابیانی هونەرەجوانەکان،مێژوو، کۆمەڵناسی،هونەرمەندان بەگشتی و هەموو ئەوکەسانەی گرنگی دەدەن بە هونەری هاوچەرخ و (ریلەیشنەڵ ئارت)‚ ئەوانەی دەیانەوێت زانیاریان هەبێتدەربارەی کاری هونەری هاوچەرخ بەتایبەت (ریلەیشنەڵ ئارت) لە کوردستان و جیهان، هەروەها توانای فکری و تەکنیکی و رۆشنبیری هونەرمەندانی کورد لەسەر ئاستی جیهان و ناوخوو بزانن وەروەها ئاستی بەشداریکردنی بینەرو جەماوەر بزانن لە کاری هونەری هاوچەرخدا و (ریلەیشنەڵ ئارت) دا.

-1-3. ئامانجی ئەم توێژتوەیە:

(ناسینی تایبەتمەندی (ریلەیشنەڵ ئارت) لە کارەکانی هونەرمەندان

(هیوا کەریم و نەرمین مستەفا)

-1-4سنوری توێژینەوەکە:

بەدیاریکراوەی توێژینەوەکە ئەم دوو لایەنە دەگرێتەوە:

1-سنوری شوێن: هەریمی کوردستانی عیراق / هەولێر, سلێمانی,دهۆك.

2-سنوری کات : بەدیاریکراوی سنوری کاتی ئەم توێژینوزویە لە نێوان ساڵانلی2000 تا2021) دەگرێتەوە.

3-سنوری بابەتی : توێژینەوەکە دەربارەی (ریلەیشنەڵ ئارت) لە کاری هونەرمەندانی کوردی هاوچەرخدا.

1-5-دیاریکردنی زاراوەکان:

1-5-1: (ریلەیشنەڵ ئارت) لەرووی زمانەوانیەوە.

نیشاندانی (ریلەیشنەڵ)پەیوەندی یان پەیوەندیداری دەگرێتەوە بەماناگشتییەکەی زۆر زاراوە لە زمانەوانیدا گۆزارشت لە چەمکی (ریلەیشنەڵ) دەکەن، لەناو پێکهاتەکاندا یان لە گفتوگۆیەکاندا یان لە نێو دەقەکان، چەمکی (ریلەیشنەڵ) ئاماژەی پەوەندیەکان دەکات وەك بەستنەوە گرێدانەوە یان کردارە پەیوەندیدارەکان، هەروەها پێدەگوترێت پەیوەندی خزمایەتی و پەیوەندی نێوان تاکەکانی کۆمەڵگا.

2-5-1: (ریلەیشنەڵ ئارت) لەروی زاراوەیی:

(ریلەیشنەڵ ئارت) زاراوەیەکە کە لە لایەن چارەسەرکەری نیکۆلاس بۆریۆد بۆ پێشانگای "ترافیک" هەڵگیراوە، کە لە 1996 لە کاپ سی مۆزێی کۆنتمپۆرین دی بۆردیۆ بەرێوەدەبرێت. ئاماژە بە دامەزراندنەکان و رووداوە کارلێکەکان دەکات کە بۆ ئاسانکردنی کۆمەڵگا لە نێوان بەشداربووان (هەردوو هونەرمەند و بینەر) دیزاین کراوە. لە جیاتی بەرهەمهێنانی ئۆبجێکت بۆ بیرکردنەوەیەکی جوانکاری تاک، هونەرمەندانی پەیوەندی هەوڵ دەدەن لە رێگەی ئەزموونە کۆمەڵەکانەوە پەیوەندیە نوێیەکانی مرۆڤ بەرهەم بهێنن.

3-5-1: (ریلەیشنەڵ ئارت) لە روي اجرائي (کارایي):

ئەم میدیۆمە هونەریە لە دوای دەرکردنی کتێبی (Relational Aesthetics) نە لەلایەن (Nicolas Bourriaud)دەربارەی ئەم جۆرە لە هونەری هاوچەرخدا نوسرایەوە، کە تێدا هونەرمەند لەرێگەی بیرۆکەیەکەوە دەیەوێت کارێکی هونەری ئەنجام بدات، لێرەدا بینەری دەوری کاریگەروو بەرچاوی هەیە وە کارکردنە لەرێگەی دایلۆگەوە کە لەنێوان هونەرمەند و بینەردا روودەدات، هونەرمەندانی ئەم بوارە بۆ پشکنینی پەیوەندیە کارپێکراوەکانی نێوان هونەرمەند و بەشداربووان بە نێوەندگیری بیرۆکەو کارە هونەریەکە، بەکارهێنانی ئەزموونی خەڵك وەك ئەو شتەی کە پێی دەڵێت 'کەرەستەی خاوی هونەری ئەنترۆپۆلۆجی پێشکەش دەکات کە ئامرازێک بۆ تێگەیشتن لە شێوازی کارکردنی هونەری لە چوارچێوەی کۆمەڵایەتی خۆیدا دابین دەکات بە پشکنین لە هونەر لە رووی پەیوەندی مرۆییەوە کاردەکات .

2. چوارچێوەی تیۆری توێژینەوە

2-1: ئەو بزوتنەوە هونەریەکانی کە زەمینەیان خۆشکرد بۆ سەرهەڵدانی هونەری(ریلەیشنەڵ ئات):

2-1-1-هونەری رودان(Happening)

لە کۆتایی پەنجاکان و سەرەتای شەستەکان جولەی(happening) دەستی پێکرد، لەسەرەتادا لە وڵاتی ئەمریکادا کۆمەڵێك پێرفۆرمانس و ئیڤێنتێك رێکخران و دواتر بە هونەری پێرفۆرمانس ناو برا، ئەم بزوتنەوەیە زۆر جار وەك باڵێکی کنیتیك یاخوود درێژکراوەی دادا و سوریالیزم دادەندرا، ئەم ناوە یەکەمجار (ئالان کاپرۆ) لە ساڵی 1959 لە نیۆرك بەکاریهێنا (وێنەی ژمارە 1) ، لەهونەری (happening)

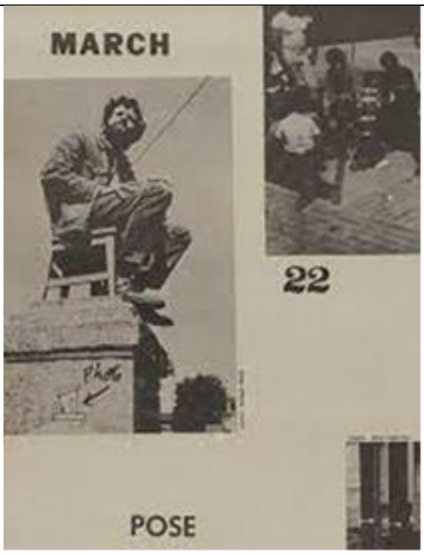

وێنەی (1) ئالان کاپرۆ 1970

دا بەشداریکردنی بینەریان دەوێت تا هونەرەکە دروست بێت، هەرچەندە پێشتر پلانی بۆ داندراوە، بەڵام بەبێ خۆئامادەکردن و لە هەرشوێنێك بتەوێت دەکرێت رابردووی ئەم بزوتنەوەیە دەگەرێتەوەبۆ شەونیشینەکانی فۆتۆریستەکان و ئاهەنگی کلتوریەکانی داداییەکانی زیوریخ و پیشەنگاکانی سورباڵیەکان، کە هەندێکیان بەبۆنەی کردنەوەی پیشانگەیەکی نیگارکیشی شانویەکیان سازدە کرد"(احمد،2017:لا276).

"پاشان هونەرمەندانی ئەمریکي لـە سـالانی 1950، لە درێژەی ئەم چالاکییانە دا شیوازیکی هونەریی نوێیان دەست پێکرد کە دواتر لە ئەورووپاش پەرەی سەند(جـون ،موسیقازانی ئەمریکـی بـوو کـە لـەم ریگایەدا یەکەم هەنگاوی هەلگرت، (کەیج) لە ناوەندەکانی سالانی 1950 بـە هـاوکاری (جەسپر جانـس و روبیرت راوشنبێرگ) کومەڵێک بەرنامەی «مەڵتـی میدیا یـان ئامادەکرد کەدەتوانین وەکوو فۆرمـي سـەرەتایی هونەری رووداو سەیر بکرێن، بەلام زاراوە ی (happening)، بۆیەکەم جـار سـالی ١٩٥٨، لە لایەن «ئالان کـاپـرو»وە لـە وتاریکـدا سەبارەت بە (چەکسـن پـولـوک) بـە ناونیشانی «میراتی چەکسـن پـولـوک» بە کار هاتووە، لـە وەلامی نەم پرسیارەدا کە:" (هونەر پاش هەڵگەرانەوەی پولوک لە نەریتە هونەرییە کانی روژئاوا چ ئاراستەیە ک دەگریتـەبـەر؟)" وەلامی کاپرو، تیپەریـن لـە سنوورەکانی نیگارکیشـی بـاو بـوو"(محمد، 2017:لا547).

" (happening) جۆرێك بووە لە چالاکی هونەری، بەتایبەت لە گۆرەپانی هونەری نیۆرك و لە ساڵانی 1960، کە تێکەڵاویەك لە رەگەزەکانی شانۆ، شێوەکاری، یاری و چالاکییە ئاساییەکانی ژیانی رۆژانە بوو، هونەرمەند بەرنامەیەکی دەخولقاند و نمایشی دەکرد و تێدا بەشدار دەبوو، بەرنامەکانیش شێوازی جۆراوجۆر بوون، شانۆیەك لە شەقام و بازار کە بۆ راکێشانی سەرنجی خەڵکی ئاسایی سازدەکران"(Kaprow.1970)، لە کۆتاییەکانی 1950کان و سەرەتای 1960کاندا، روودانەکان شاری نیویۆرکی کردە شوێنی روودان، ئەم چەمکە لەلایەن ئالان کاپرۆ، هونەرمەند و وانەبێژێک، کە لە ساڵی 1940دا لەگەڵ یەکێك لە دەرکەوتە سەرەکیەکانی ئەبستراکت ئێکسپرێزمی (هانس هۆفمان)، وێنەکێشانی خوێندبوو. جیاواز لە رەخنەگرە کاریگەرەکەی کلێمێنت گرینبێرگ، کاپرۆ کەمتر حەزی بە ئۆبجێکتی هونەری دەکرد وەک لەوەی کە دروستیان کرد: ئەو بە ئەگەری نواندنی نیگارکێشانەوە دڵخۆش بو بڵاوکراوەی رۆژنامەوانی، کە خۆیدەگرێت لە کارێکی هونەری هونەرمەند پێیوایە رۆژ ژمێرەکان تارادەیەك بێزارکەرن بۆ مرۆڤ لەم کارە هونەریەدا هونەرمەند (ئالان کاپرۆ) لە رێکخستنێکی ئیڤێنتیدا بە بەشداریکردنی جەماوەرێکی زۆر لە کاتی نزیکبوونەوەی رۆژانی پشوو بە هاوکاریو هوبەشی لەگەڵ خوودی هونەرمەند(ئالان کاپرۆ) لە پێناوی زیتر هەستکردن بە واقیعی ژیان"(Spence,2016:P569).

وێنەی (2) جۆن کەیج، 1983 نیویۆرک

2-1-2-هونەری فلوکسوس (Fluxus)

(وشەیەکی لاتینیە لە flow) هاتوە کۆرێکی رادیکاڵی نێودەوڵەتییە لە هونەرمەندان ،ئاوازدانەرەکان، دیزاینەران، سنورەکانی ناساندنی ئەم بزوتنەوەیە لە نێوان زاراوەی هونەر (Art) لەگەڵ ئەوەی کەوا ژیانی رۆژانە دروستی دەکات، ئەوی لە ژیانی رۆژانەدا پێشکەش دەکرێت بریتییە لە شتی هەمەجۆر کە بەشێوەیەکی گشتی گوزارشتە لە ئەرکی Fluxus ") لەگەڵ ئەرکی بەهێزکردنی ئاستی خوێنەران بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئەو گریمانانەی کەوا دەیهێنێتە نێو هونەر و ژیانی رۆژانە، ئازاد کردنی مرۆڤ لەهەموو جۆرە

کەبتێکی(جەستەی و عقلی و سیاسی)، هەڵبەت وەك بزوتنەوەی (دادا) لەژێر هەوەسی ئاژاوەگێرو بێهودەی لە هەموو شتێك لە ژیاندا و رەتکردنەوەی بەربەستەدروستکراوەکان لە نێوان هەموو هونەرەکاندا خۆینواند، هەروەها لە نێوان (هونەرو ژیاندا) بەڵام ئەوە زیاتر کاریگەر،"(الوادی,2011 :لا171).

رەگی (Fluxus)) دەگەڕێتەوە بۆساڵی 1962 کە یەکەمر فیستیڤاڵی (Fluxus) لە ئەڵمانیا بەرێوەچوو، نوێنەری سەرەکی ئەمر بزوتنەوەیە (نامر جون پەیك) بووکە هونەرمەندێکی کۆری بوو وە یەکێك بوو لە قوتابیەکانی (جۆن کەیج)، پەیك لەگەڵ (جۆرج ماچوناسی ئەمریکی و هینینك کریستیانسنی دانیمارکی و دیك هێگێنیزی بریتانی) یەکەمر فیستیڤاڵی (Fluxus) یان لە شاری (ویسبانی ئەڵمانی) بەرێوە برد، لەوێ لەگەڵ هونەرمەندی ئەڵمانی (یوزێف بۆیس) یەکتریان ناسی کە هێشتا نەناسرابوو، فلۆکسوس گرووپێك بەئامانجی دیاریکراو یان ستایلێکی یەکگرتوو نەبوو، بەڵکوو لە هونەرمەندانی لە بیروو بۆچون نزیك لە یەك پێکهاتبوو، بۆیە وەسفێکی رێکێ لە چییەتی و چۆنیەتی گرووپە بە ئەنقەست لە کارەکانیاندا جۆرێك ئاڵۆزیان پەیرەو کردبوو، ساڵانی 1960 و سەرەتاکانی ساڵانی 1970 سەردەمی گەشاوەیی رێبازی (Fluxus) بوون، ئەمر رێبازە لە گەڵ چاڵاکییەکانی هونەری روودان، هەر لەو ساڵانەیدا پەیوەندییەکی بنەرەتی هەبوو بۆ نمونە نزیکایەتیەکی زۆر لەنێوان پیرفۆرمانسەکانی گروپی فلۆکسوس و هەپێنینگەکانی (کلاوس ئولڵدنبێرگ و جیم داین) دا دەبینرێت سەرچاوەی هەردوو رێبازەکە دادایزمەو پاشماوەکانی بیرۆکەی دادا بوو، بەڵامر ئەوەی جولانەوەی فلۆکسوس لە لەکاتێکدا کە هونەرمەندانی (Fluxus) لە هیچ شتێك رازینین فلوکسوس بوە ئازارێك لە هەوەسەکانی هونەریدا، لە زاری هونەرمەندی فلوکسوس (Ben vautier) نە شێوازو نە مادە گرنگی ئەوتۆی نییە ئەوەی کە هونەرمەندان دەیکەن کۆدەنگی بەرهەمر دەهێنن لە نێوان هونەرمەنداندا، مەوداکانی بەرهەمهێنانی کاری هونەری لە کەمترین ئاستیدا پێدەگوترێت (روداو) تا ئاستی نمایشێکی مەزن وەك ئۆپێرای گەورەو بەرفرەوان، هەروەها وێنەکێشان لە سەر پەڕۆك، (Baas.2012:p680).

وێنەی (3) جۆرج ماکیوناس فلوکسپۆست 1977-78

هونەرمەندەکانی (Fluxus)) زیاتر لە وڵاتانی پیشەسازییەوە هاتبوون و کۆببونەوە لە چەندین نەتەوەی جیاواز پێکهاتبوون کە زۆرێکیان لە هونەمەندەکان رقیشیان لە یەکتری بوو وێنەی ژمارە (2) ، هەڵبەت (Fluxus) رێگایەکبوو بۆئەوەی هەموان باشتر و وردتر وێنای ئەو چەمکە بکەن، ئەوەش زاراوەیەکی لە رووی سیاسیی و کلتوری و هونەریەوە هەڵگری هەستیاری مێژووییەوە، چوارچێوەی چەمکەکە لەوانەی بەشێوەیەکی زۆر ئاسان و سادە دەربکەوێت کە هەونەرمەندانی ئەو بوارە بێهیوا و توندرەون .

"هونەرمەندانی جولانەوەی (Fluxus) گرنگی زۆریان دەدا بە (بیرۆکە) وەك لە گرنگیدان بە کارە هونەریەکە، بەلاوە گرنگ بوو کە ئەوبیرۆکەیەی پێشکەشی دەکەن بە چی مەتریالێك جێبەجێ و بەرجەستەی دەکەن، هەڵبەت بەر لە هاتنی هونەری (Fluxus) چەندین ناو و ناتۆرە بۆ کەسایەتی هونەرمەند داندرا بوون، وەك هونەرمەند کەسێکی داهێنەرە،دروستکەرە، توانایەکی رادەبەدەر لە خولقاندنی کاری هونەری یان هێنانە کایەوەی بیروبۆچونی زۆر جیاواز لە خەڵکی ئاسایی، هەروەها لەلایەکی دیکەوە کەسایەتی

هونەرمەندیان وەك كەسانی نەخۆش لەرووی دەرونی پێناسە كرد، دواجار زۆرینە لەسەر ئەوە كۆك بوون كەوا هونەرمەند كەسانێكن جیاواز لە خەڵكی ئاسایی و داهوێنانی هونەری پێشكەش دەكات، هەڵبەت لە دوای پەیدابوونی بزوتنەوەی (Fluxus) پێناسەیەكی زۆر جیاواز بۆ كەسایەتی هونەرمەند پەیدا بووبەوەی كە هونەرمەندش مرۆڤێكی ئاساییە، وە هەموو ئەو شتانەی كەوا مرۆڤ بەرهەمیان دەهێنێت و دەیانخاتە رووت كاریٚ هونەری داهێنانن.

كاری هونەری (زەردەخەنە جوانەكان) كە كارێكی سەرنج راكێشە بەوەی كۆمەڵێك مرۆڤ زەردەخەنەیەكی سادە و دەستتكرد لە دەربرینی خۆشی وباشی بەڵام ئەم خۆشی و باشییە هی ئەمان نین، باشبوون ئەمان ناگرێتەوە كەوا زەردەخەنەی ئەو شتە دەدەن كەوا دەستگەیشتنە بە پزیشكی ددانی زۆر باش وێنەی ژمارە(3)، وا دەردەكەوێت جۆرێك لە پروپاگەندە بێت بۆ خەندەكردن و پێكەنین، یاخوود وەك رەتكردنەوە و رەخنەگرتن لە پێكەنینی پروپاگەندەی خێزانی دەربكەوێت و سەیر بكرێت، وە هەروەها لە نادادی و نایەكسانی لە بواری پزیشكی ددان كە پەیوەست دبێتەوە بە نایەكسانی و نادادپەروەری لە سیستەمی سەرمایەداری " .((poge, 2015:p12

2-1-3-هونەری پێرفۆرمانسی (performance)

"ئاكاروو كردەوەو نواندنی مرۆڤ هەر لەسەرەتای بونیەوە لەناو (طقوصی) ی و بیرۆ باوەرە میتافیزیكیەكانی ئاینیكانەوە هاتوە ، سۆمەریەكانەوە لەكاتی عیبادەت دا جۆرێك لە نواندنی خۆچەمانەوە لە بەرامبەر خواوەندەكان لە مەعبەدەكان ئەنجام دەدا، لای میسریەكۆنەكان و هۆزو تیرە ئەفریقیەكان وێنەی)4) و ئەمریكای باشوور و ئاسیاو هیندۆسەكان و بودایەكان لای ئەمانە هەرهەمویان نواندن (performance) وەك جۆرێك لە رەفتار و ئاكار رۆژانەی مرۆڤ بووە، ئەمانە رۆژبەرۆژ لەگەڵ پێشكەوتنی شارستانیەت و كلتورەكان هونەرەكانی نواندن پێشكەوتوە كە خۆی دەبێنێتەوە لە سەماو و هەڵپەركێی میلەتان و نەتەوەكان، هەڵپەركێی كوردیش یەكێكە لە پێرفۆرمانسانەی كەوا لە ئاهەنگ و بۆنە تایبەتو نەتەوەییەكان ئەنجامدەدرێت، دەكریٚ ئەمانە وەك سەرچاوەی مێژویی بۆ ئەم تایپە لە هونەر هەژمار بكرێن، ئەوەی وەك سەرچاوەی راستەوو سەرهەڵدانی ئەم هونەر دەگەڕێتەوە ئیڤێنتەكانی(فیوچەریس) و سوریالیست و دادایەكان

وێنەی (4) وڵاتی دۆگۆن لە ئەفریقیا قەبیلەكان

وە كەسەرەتا لە چالاكیەكانی یانەی شەوان لە (زیوریخ)كە تێدا وێنەكێشەكان راستەوخۆ (ئاكشن) یان ئەنجام دەدا، لە دوای پەیدابوونی (Happing) لە سەروتاكانی ساڵانی 1960 كان، هونەری نواندن (performance) بەدوایداهات كە وەك یەك لە هونەری (كۆنسێپچوال) پۆلێن دەكرێت، لەم میدیۆمە تازەیە هونەرمەندان ئایدیاكانی كۆتایی سەدەی بیستیان خستە بواری جێبەجێكردنەوە،كە تێدا بەشێوەیەك دووپاتی ئەوە كرایەوە كە هونەرمەند لە نمایشەكانیدا پشت بە بینەردەبەستێت، خولقاندنی هەرجۆرە بەرهەمێكی هونەری لە بەرچاوی بینەر تەنانەت (مۆندلیان) لە كاتوو جولەی دەستی كاتی خوڵقاندن و دروستكردنی تابلۆكەی لەبەردەمی بینەر جۆرە رەگەزێكی پێرفۆرماسی لەخۆدەگرێت،هەروەها (جۆرج ماتیۆ) كە بریار دەدات لە پێش بینەر

بەبەكارهێنانی كاریگەریەكانی وەك روناكی و موسیك ، قەڵغانی لەبەرخۆیكرد، ئەمانە وەك سەرەتای سەرهەڵدانی هونەری نواندن (performance) دادەندرێن"(Cogan,1967:p23).

هونەرمەند خۆی بریار لەسەر كات و شوێن و تەكنیكی كارەكەی و كەرستەبیرنەری كارەكە چۆن هەڵدەبژێرێت، "(ماریانا ابراهیمۆڤیچ) لە ساڵی 1974 لە شاری ناپولی لە ئیتالیا 72 كەرستەی جۆراوجۆری هەر لە شەكرو خوێ و زنجیر و تادەگاتە دەمنچەی پر لە فیشەكی گولە ، هونەرمەند داوا لە بینەر دەكات ئازادن كەوا چۆن و بەچ شێوەیەك بیانەوێت دەتوانن لە رێگەی بەكارهێنانی ئەم كەرستانەوە هەڵسوكەوت لەگەڵ جەستەی هونەرمەند بكەن، ماریانا لە م كارەیدا مەبەستی بوو بینەر بەشداری پێبكات و هەڵویستیان رونبكاتەوە كە دواجار زۆرێك لە بینەرەكان ئازاری جەستەیی هەنەرمەند دەدەن، ئەمە یەكێكە لەو كارە دژوارو سەرسورهێنەرەكانی ئەم هونەرمەندە كە بەمەبەست كار لەسەر سایكۆلۆژیای كۆمەڵگای مۆدێرن دەكات وێنەی ژمارە (5) ، (محمد.2017:لا568).

وێنەی (5) جوزیف بۆیس 1964

هەڵبەت جۆرێك لە تەكنیك و تایبەتمەندی ئەم تایپە لەهونەر وایكرد لەسەر ئاستی دونیا زۆر تەشەنە بكات و ببێتە یەكێك لە شێوازە هەرە كاریگەرەكانی هونەر هاوچەر."هونەری نواندن (performance) بەپرسیاری توند و سەرنج راكێش دەربارەی هونەر دروست دەكات، ئەم تایپە تازەیەی وەرچەرخانێكی لە تێگەیشتنی سەرتاپاو كۆی پرۆسەی هونەری كرد، "لەگەڵ هاتنیدا مێژوی هونەر دەوەستێنێت و جارێكیتر بە ئەبدەیتی نوێوە دەستی پێكردەوە،لەگەڵ دەركەوتنی كەشوهەوای سیاسی و كۆمەڵایەتی ئەویش دەركەوت بەمەبەستی دروستكردنەوەی لە ستۆدیۆكەی دابراو تەنیا دواجار نمایشی كارەكانی بەبێ بونی پەیوەندیەكی هەستی و روحی لەگەڵ بینەر كارەكانی نمایش دەكرد، ئەمە بوە جێگای رەخنەی هەنەرمەندانی نوێخواز، مەبەست لە تێكەڵ كردنی هونەر لەگەڵ جەماوەر بۆ هەڵسوكەوتكردنی بینەر لەگەڵ دیاردە هونەریەكان و بەركەوتنیانیان بەر توخمەكانی هونەرو سەرنجدانی گشتی بینەر بە سەرەتاو ناوەراست و كۆتایی كاری هونەری ، واتا تیا ژیانی بێنەر لەگەڵ هەموو زەمەن و كاتی هونەری، تیسورانەوە بەناو مەوداكانی كاری هونەری لەلەیەن بینەرەوە چەمكی جوانی و چێژوەرگرتنی گۆری لە چێژوەرگرتنی دوو لایەنەی هونەرمەند و بینەر لەیەك كات و ساتدا، ئەم كردارەش بە لابردنی سنوری نێوان هونەرمەند و بینەر هاتەكایەوە جۆزیف بۆیسی هونەرمەند بەتەواوی ئەم ینورەی شكان و بینەری خستە ناوئاستێكی تری بیركردنەوەو هەستكردن بە بەرپرسیاریەتی بەرامبەر بە كاری هونە " (Buttock,2010: p27). لایەنەی هونەرمەند و بینەر لەیەك كات و ساتدا، ئەم كردارەش بە لابردنی سنوری نێوان هونەرمەند و بینەر هاتەكایەوە جۆزیف بۆیسی هونەرمەند بەتەواوی ئەم ینورەی شكان و بینەری خستە ناوئاستێكی تری بیركردنەوەو هەستكردن بە بەرپرسیاریەتی بەرامبەر بە كاری هونەری وێنەی ژمارە(6)، "هونەرمەند(Joseph Beuys) وەك یەكێك لە كاریگەرترین هونەرمەندەكانی بواری هونەری پێفۆرمانس، كە لە یەكێك لە كارەكانی لە شاری ئاخن لە ئەڵمانیا لەبەر توندی و دژواری كارەهونەریەكەی بەشێك لە بینەرو جەماوەر هیرشی دەكەنە سەری و 32 بۆكسی بەر دەموچاوی دەكەوێت، هونەرمەند لەم كارەیدا باسی دیورای نێوان دووبەشی ئەڵمانیا دەكات و وەك شتێكی قێزەون دەیخاتەروو دوای ئەوەی لوتیشی بریندار دەكرێت دەستی بەرزدەكاتەوەو سەلیبێكی بەدەستەوەیەو بەرزی دەكاتەوە ، پێرفۆرمانسەكەی بە شێوەی ئاخاوتنە دەردەبرێت، و باس لە

عەقڵی سیاسیەکان دەکات دەڵێت دیواری تێدای بۆیە دەبێتە هۆی نانەوەی پەشێوی و تێك گێربوونی جەماوەری، کە لێرەدا (بۆیس) مەبەستی بوو بزانێت هەڵوێستی بینەر چییە و چی روودەدات(:p20 Beuys,1993).

وێنەی(6)(ئاندرۆزیتیل) 2002

2-2- دەروازەیەك بۆ تێگەیشتن لە هوەنەری (ریلەیشنەڵ ئارت)

کۆڕاتۆر و ڕەخنەگری هونەری فەرەنسی نیکۆلاس بۆریاد (لەدایکبووی ١٩٦٥) کارەکانی (ئاندرۆ زیتیل) بە نموونەی ئەو شتە دەزانێت کە ناوی دەنێت ′جوانکاری پەیوەندیدار′، هونەری پراکتیکەکانی ساڵانی نەوەدەکان کە وەک ئاسۆی تیۆری خۆیان ′کایەی مرۆڤ کارلێکەکان و چوارچێوەی کۆمەڵایەتییەکەی، نەک جەختکردنەوە لەسەر سەربەخۆیەک و فەزای هێمادا‌ری تایبەت، بە واتایەکی تر، بەرهەمەکانی هونەر کە بۆریاو پۆلێنکردنەکان وەک پەیوەندیدار هەوڵدەدەن بەریەککەوتن لە نێوان کەسانێکدا دابنێن کە تێیدا... مانا بە شێوەیەکی بەکۆمەڵ وردتر دەکرێتەوە نەک لە فەزای تایبەتکراوی تاکدا بەکارهێنان، بۆیە بینەری ئەم بەرهەمە وەک فرەیی پێشبینی دەکرێت، بەڵکو لە پەیوەندییەکی یەک بە یەک لە نێوان بەرهەمی هونەری و بینەر، کۆمەڵە هونەرییە پەیوەندیدارەکان ئەو دۆخانەی کە بینەران وەک جەماوەرێکی بەکۆمەڵ و کۆمەڵایەتی مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت؛ جگە لەوەش لە زۆرێک لەم بەرهەمانەدا ئەو پێکهاتەیەمان پێدەدرێت کە... کۆمەڵگە، هەرچەندە ئەمە کاتیی یان یۆتۆپیایی بێت (Carl,2019:p7).

هونەرمەندانی (ریلەیشنەڵ ئارت) پێیان وایە کە هونەر چونکە لە هەمان کەرەستەی ئاڵوگۆڕە کۆمەڵایەتیەکان دروست بووە، لە پرۆسەی بەرهەمهێنانی کلتوری کۆمەڵگادا پێگەیەکی تایبەتی هەیە،کارەکانی هونەرمەندانی ئەم بوارە شێوازی ئاڵوگۆڕی کۆمەڵایەتی لەخۆ دەگرێت و کارلێککردن لەگەڵ بینەردا لەناو ئەو ئەزموونە جوانکارییەی پێشکەشی دەکرێت, وە پرۆسە جۆراوجۆرەکانی پەیوەندیکردن لە ڕەهەندە بەرچاوەکانیان وەک ئامرازێک کە خزمەت دەکەن بۆ بەستنەوەی تاکەکان و گرووپە مرۆییەکان بەیەکەوە، ڕاستیەکە ئەوەیە کە کاری هونەری بەهیچ جۆرێك کارێکی بەسوودی پێشوەختی نییە نەک لەبەر ئەوەی کە لە ڕوی کۆمەڵایەتیەوە بێ کەڵک بێت، بەڵکو لەبەر ئەوەی بەردەستە و نەرمە و مەیلی بێکۆتایی هەیە، بە واتایەکی تر تەرخان کراوە بۆ جیهانی ئاڵوگۆڕ و گەیاندن، جیهانی بازرگانی بە هەردوو مانای زاراوەییەکەی، هەموو کاڵاکان هاوبەشیان هەیە ئەو ڕاستییەیە کە بەهایەکیان هەیە بە بڕی پارە نوێنەرایەتی هەڵدەسەنگێندرێت، هەڵسوکەوتی هونەرمەند و وەک بەرهەمهێنەر ئەو پەیوەندیە دیاری دەکات کە لەگەڵ کارەکانیدا دروست دەبێت.بە واتایەکی تر ئەوەی بەرهەمی دەهێنێت پێش هەموو شتێک پەیوەندی نێوان خەڵک و جیهانە، هونەری دووبەرەکی و گۆڕاو و هونەری بەشداریکردن و ڕووداوەکان، ئەوی دوایی هۆشیارییەکی زیاتردەربارەی پەیوەندیەکانی نێوان کلتوری کۆمەڵگاکان مرۆڤایەتی بە هونەرەوە سەریهەڵدا, دوای ئەوەی جیاوازی کەلتوری دروستکرا لەلایەن فشارەکانی جیهانگیریەوە، زیادبوونی ژمارەی هونەرمەندان لە بنچینەی (غەیرە) ڕۆژئاوایی کە بەشداری کردنیان لە بازاڕی هونەری نێودەوڵەتی ماڵەکانی گفتوگۆکردن و بۆنەو چالاکییە هونەری و کلتوریەکانەوە ، لەسەر پرسی ئاڵوگۆڕی کەلتووری هاتە کایەوە(شانیس, 2002.:لا89).

وێنەی (7) Rikrit Tiravania 1992

بەبێ بەکارهێنانی هیچ سانسۆرێك و یان جۆرێك لە داگیرکاری و خستنە ژێر هیچ فشارێکەوە، هەڵبەت بەشداریکردنی بینەر لە شوێنە گشتییەکاندا لە ڕێگای ناساندن و شیکردنەوەی چەمکی (ریلەیشنەڵ ئارت) ی (نیکۆلاس بۆریۆد) کە بەشێوەیەکی گشتی ئەم شێوازە لەکارکردن ناساندنی جەستەی مرۆڤ وەك روکارێکی سروشتیی و ئامادەبوێکی فیزیکییە توخمێکی سەرەکیی کاری هونەرییە، هەروەها وشیاری مرۆڤ دەوری کاریگەری هەیە لە بوونی پەیوەندیەکی روون لە نێو هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت)دا، هەڵبەت لە سیاقی کۆمەڵایەتیدا لە نێوکایەی هونەری و ئەزموونەکانی پێشوودا لە هۆڵەکانی نمایشکردن لە گەلەریەکان و مۆزەخانەکان پانتایی و فەزایەکی سەرەکین بۆ پاشەکشە کردنی جەستەی مرۆڤ وەك روکارێکی سەروشتی وەك لەکارەکانی(دۆمینیک گۆنزالێس-فۆێرستەر) دا بەدیدەکرێت کە تیدا کۆمەڵێک منداڵی لە فەزای ئەشکەوتی هۆڵی تۆربینەی تایت مۆدێرندا لەندەن2009 وێنەی ژمارە(8)، لەم پانتاییانەدا بەگشتی خەڵك قەدەغەدەکەن لە چالاکی تێکەڵاوبوون گفتوگۆکردن لە نێو کایەی کارە هونەریەکاندا، بە هۆکاری نەبوونی یاوەریکردن و ئەنجامەندانی کرداری بوێرانە لە شوێنە گشتییەکاندا، هەڵبەت لە هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت)دا ڕێگە لەبەردەمی جەماوەروو خەڵکدا کراوەیە بۆ دروستبوونی دینامیکیەتی گروپی و بەشداربوونی چالاکانە و پێشوازیکردنێکی رەخنەگرانە بۆ کارە هونەرییەکان لە دووتۆی بارودۆخی کۆمەڵایەتیدا، وەك ئەوەی هەمومان دەوردرابین بە بێگانەکان و هاورێکان و خێزانەکانمان، ئەم توخمە خۆیلەخۆیدا بوو بە بابەتێکی پربایەخ لە نێو هونەری هاوچەرخدا، روبەری بەریەك کەوتنی کۆمەڵایەتی هەوڵدانە بۆ درووستکردنی پەیوەندی نێوان تاکەکان و فەرهەنگەکاندا:"Bourriaud:2002(p41,).

وێنەی (8) دۆمینیک گۆنزالێس-فۆێرستەر تایت مۆدێرندا لەندەن2009

پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکان هەروەها وەک ناوەندێکی هونەری زیاتر مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت کە بەشداری لە وێنەگرتن و ڤیدیۆ و دامەزراندنەکانی بۆشایی ئاسمان دەکات، ئەم کارانە لەوانەیە ئەو شتانەی تێدابێت کە پێدەچێت پارچە هونەری تەقلیدی بن و

بکردرێن و بفرۆشرێن، هەرچەندە دەبێت لە کۆتاییدا وەک بەشێک لە دیمەنی گشتی چالاکی کۆمەڵایەتی سەیربکرێت، وەك بۆریۆد بانگەشەی بۆ دەكات- ئەو مرۆڤەو دیموکراتیە، بەڵام ئەم شێوە هونەرە گفتوگۆی لەسەر دەکرێت زاراوەی (ریلەیشنەڵ ئارت) بۆ باسکردنی جۆری کاری هونەری کە هونەرمەندانی Pirkit Tiravanija)) کە گەشەیانکرد لە مۆزەخانەی (Mom) لە ساڵانی 1990، ئەم زاراوەیە پەیوەندیەکی راستەوخۆی هەیە بە چەمکی رەخنەیی و میکانیزمی کردارە کۆمەڵایەتییەکان، (ریڵەیشنەڵ ئارت) ئامانجی سەرەکی هەیە لە کۆکردنەوەی خەڵك و دروستکردنی گرێبەستی کۆمەڵایەتی لە رێگەی تایبەتمەندیە جوانناسیەکانی کاری هونەری"(ستالابراس, 2012,:لا124).

3- بەجێهێنانی توێژینەوە

3-1-کۆمەڵگای توێژینەوە:

لەڕوانگەی ئەو ژمارە زۆرەی ئەو کارە هونەریانەی کەبە میدیۆمی (ریڵەیشنەڵ ئارت) کە توێژەر گرتەبەر لەبەر زۆری ژمارەی کۆمەڵگەی توێژینەوە خۆچڕکردنەوە لەسەر کارە هونەریەکانی (ریلەیشنەڵ ئارت) دوای ئەوەی توێژەر هەستا بە شیکردنەوەی (2) کاری هونەری دوو هونەرمەند لە هەرێمی کوردستان ئەم کارانە لەڕێگەی ئینتەرنێت و پەیوەندی ڕاستەوخۆ لەگەڵ هونەرمەندەکان دەکران و دوای ئەوەی کارانە دەکەونە سنووری توێژینەوەکە لە نێوان ساڵانی (2000 تا 2020)، ئەم نمونانە گونجاون لەگەڵ تایبەتمەندی توێژینەوەکە .

3-2- نمونەی توێژینەوە:

توێژینەوەکە بەپێی میتۆدی مەبەستدار و هاوتەریب لەگەڵ ئەو نیشانانەی کە لە چوارچێوەی تیۆری و هاوتەریب لەگەڵ تایبەتمەندی ئەم توێژینەوەیە لە کۆمەڵگەی ڕەسەنی خۆیدا هەڵبژێردراوە، و بە لەبەرچاوگرتنی ئەو مەرجانەی کە دەبێت بە نمونەی توێژینەوەکە لە بژاردەی بە ئەنقەست بێتە دی، کە تێیدا جۆراوجۆری لە رێگای جێبەجێکردن و کەرستەی بەکارهاتوو لە پێناوی دووبارەنەکردنەوە و تیشک خستنە سەر گەیشتن بەسێ ئامانجی توێژینەوە و لەبەرچاوگرتنی ئەو ماوەیەی کە ئەو کارانە تێدا ئەنجام دراوە، وە سەرنجدان بە ئەو تایبەتمەندیانی لە (ریڵەیشنەڵ ئات) کە لەکارەکاندا هەیە.

3-3-ئامرازی شێکاریکردن :

بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانی توێژینەوە و ئاشکراکردنی تایبەتمەندییە(ریڵەیشنەڵ ئارت) لە هونەری هاوچەرخی کورددیدا، توێژەر پشتی بە نیشاندەرە هونەری و جوانکاری و فەلسەفی و بابەتییەکان بەستووە، کە لە چوارچێوەی تیۆریدا وەک ئامڕازێک بۆ

1 - وەسفی فۆرمی گشتی، شیکردنەوەی توخمەکانی.

2- دۆزینەوەی تەکنیکی چەسپێنراو.

3- دۆزینەوەی تەکنیکی چەسپێنراو.

3-4-میتۆدی توێژینەوە :

توێژینەوەکە پەیرەوی پرۆگرامی وصفی شیکاری دەکات، بۆشیکاری کارە هونەریەکان کە ئەمەش گونجاوە لەگەڵ بەبەت و تایبەتمەندی توێژینەوەکە.

3-5-ئامرازی کۆکردنەوەی زانیارییەکان:

لەم توێژینەوەیەدا پشت بەستراوە بە کتێب و کوراسەی هونەری و ماڵپەری ئەنتەرنێت واتا کارە هونەریەکان لە کتێبی باوەر پێکراوو   ماڵپەری باوەڕپێکراوی ئەکادیمی لە ئەنتەرنێت دەرهێندراون.

3-6-شیکردنەوەی نمونەکان:

3-6-1-هونەرمەند نەرمین مصتەفا عەوێز:

ناوی کارەهونەریەکە (کرافت)

3-6-1-1-شیکردنەوە لەرووی بینینەوە:

ئەم کارە هونەرییە بیرۆکەی هونەرمەند (نەرمین مصتەفا عەوێزە) بە تەکنیکی (ئەنستەڵەیشن) لەلایەن بینەرو بەشداربوانەوە دروستکراوە شێوەی کارە هونەرییەکە پیتی (L) ی ئنگلیزییە، ئەنستەڵەیشنەکە کتێبخانەیەکە لە سێ قاتی پێکدێت و لە چواربەشی بە

قەبارەی (180بەرزیەكەی 50سمر پانی و 300 سمر درێژیەكەی بۆ سێ دانەی كتێبخانەكە وە 180سمر بەرزی سمر50 پانی و 280 سمر درێژی یەكدانەیانە)، كەتێدا پركراوە لە فۆرمی جیاواز و جۆراو جۆری لە شێوەی كتێب یان ئەوشتانەی پەیوەستن بە كتێبەوە، لە ساڵی 2021 لە گەلەری ئازاد شەوقی نمایش كرا كە یەكێك بوو لەوكارانەی كە لە پرۆژەی (ئەومرۆڤانەی كاردەكەن) نمایشكراوە وێنەی، وەك دەردەكەوێت هونەرمەند (نەرمین) هەوڵیداوە لەنێو گەلەریەكەدا ماپێكی شاری سلێمانی چەندین وێنەی فۆتۆگرافی لە سەرلایەك لە دیوارێكی هۆڵەكە هەڵواسیبوو وێنەی ژمارە (9)، كە بەشێك بوو لەپرۆژە هونەریەكەی هونەرمەند(نەرمین) لەنێو ماپەكەدا ناو و شوێنی هەندێك لە گەرەكەكانی شاری سلێمانی ئاماژەی بۆ كراوە وەك بەشێك لە پرۆسێسی پرۆژەكە، هەروەها وەك لە وێنەكاندا دەردەكەوێت لەلایەكی تری گەلەریەكە ئەنستەلەیشنێك لە شێوەی كتێبخانە دروست كراوە لەئاسن و تەختە و دار كە شێوەی كتێبخانیە دەدات، وەك لە كۆنسێپتی كارەكەیدا ئاماژەی پێكردوە، كتێبخانەیەك دروست بكات بە میدیۆمی (ئەنستەڵەیشن)، بەڵام ئەوەی روونە لە وێنەكاندا بینەروو بەشداربوان لە ناو هەمان هۆڵی گەلەریەكەدا خەریكی گەڕانن بەدوای كەرستە و شتی سەرنج راكێش لەنێو ئەو خۆڵ و خاشاكانەی كەوا لە نێو گەرەكەكانی شاری سلێمانی كۆكراونەتەوە، ئەوان وەك دەردەكەوێت خەریكی دروستكردنی فۆرمێكن لە شێوەی كتێب یان ئەو شتانەی كەوا پەیوەندیدارن بە كتێب، هەڵبەت ئەم پرۆژەیەی هونەرمەند (نەرمین مستەفا) بەسێ قۆناغ دا تێپەریوە، قۆناغی كۆكردنەوەی خۆڵ و خاشاك لەناو

وێنەی ژمارە (9) نەرمین مصتفاعوێز 2021

گەرەكەكانی شاری سلێمانی و ناوبازار و هەندێك لە مۆڵەكان پاشان قۆناغا كاركردنی ناو گەلەریە و كۆتایی قۆناغیش دانا واتا (ئەنستەڵەیشن)ی كارەكەیە، لە رێگەی شیكردنەوەی هونەرمەندەكەوە كە برۆشۆرو ماپی شاری سلێمانی هەڵواسراوە لەگەڵ چەندین وێنەی فۆتۆگرافی لەنا ماپەكەدا ئەوگەرەكانی ئاماژەیان پێكراوە كە هونەرمەند و چەند هاوڕێیەكی خۆڵ و خاشاكیان لێوە كۆكردۆتەوە، لەلایەكی تری گەلەریەكە خۆڵو خاشاكەكان بەگوێرەی گەرەكەكانیان جیاكراونەتەوە، هەڵبەت ئەم كارە لەناو خودی كتێبخانەكەش ئەنجامدراوە واتا هەرگەرەكەو شوێنێكی بۆ تەرخان كراوە، واتا بۆ هەر گەرەكێك جۆر و شێوازی بەكارهێنانی كەرستەكان جیاوازن، گەرەكی زۆر دەوڵەمەندەكان لەگەڵ گەرەكی مام ناوەند و گەرەكە هەژار نیشینەكان بەگوێرەی كەرستەكان جۆری ژیانیان بەرجەستە دەبێت،وەك دەردەكەوێت بەشداربوان لەگەڵ و كەرستەكاندا بەدوای ئەو شتانەدا دەگەرێن كەوا بەشداربوان خۆیان بە ئارەزۆی خۆیان فۆرمێكی لێوە دروست دەكەن ودەیخەنە ناو كتێبخانەكە كە لەناوەراستی هۆڵی گەلەریەكە داندراوە، كە شێوەی لە پیتی ئێڵی ئینگلیزی دەچێت، دیارە بەشداربوان لە هەوڵی ئەوەدان كەوا كتێبخانەكە پركەنەوە بە ئۆبجێكت و كەرستەی جۆراوجۆر كە لە هۆڵەكەدا هەن، دانانی كەرستەكان لەلایەن بەشداربوانەوە زیاتر نزیك دەكرێنەوە لە فۆرمی كتێب یان هەموو ئەو شتانەی كە پەیوەندیان بە كتێبەوە هەی، جگە لەمەش زۆربەی بەشداربوان تێكستیان نوسیوە وەك بەشێك لە گرنگی كارەكەو زۆربەیان باسی ژیانی خۆیان یان ژیانی گشتی دەكەن، بینەر لەم كارە هونەریەی هونەرمەند (نەرمین مستەفادا) پانتاییەكی بەرفراوان داگیر دەكات، بەو واتایەی كە بینەر لە سەنتەری كارەكەدایە بە جەستەو هەست و سۆزەوە، وەك بەدی دەكرێت هەریەكەو لەلایەن خۆیەوە سەرقاڵی دروستكردنی كارێكی ئنستەلەیشنن وە دواجار لە نێو كتێبخانەكەدا لە شوێنی ئەو گەرەكەی دادەنێت كەوا خۆڵ و خاشاكەكانی لێوە هاتوە، بەو واتایەی كە بینەر هەڵسوكەوت دەكات لەگەڵ ئەو خۆڵو خاشاكانەی كەوا سەر بەگەرەكێكی دیاریكراون لەنێو شاردا دواجار پاشماوەكان لەفۆرمێكی كتێب ئاسادا دەخرێنە نێو كتێبخاەنكەوە.

3-6-1-2-شیكردنەوە لەروی تەكنیكیەوە:

ئەم كارەی هونەرمەن هونەرمەند (نەرمین مستەفا عەوێزە) بە میدیۆمی (ریلەیشنەڵ ئارت) ئەنجامدراوە، هونەرمەن هەوڵیداوە بیرۆكەی كارەكەی خۆی كە دروستكردنی كتێبخانەیەكە لە پاشماوەی زبڵ و خاشاكی چەند گەرەكێكی شاری سلێمانی لەگەڵ بینەر و بەشداربوان ئەنجامی بدات، مەبەستیش تێدا كارە هونەریەكە بینەر یان بەشداربوان بیربكەنەوە كاربكەن بەیەكەوە تا كارێكی هونەری بەرهەمی دەهێنن ، واتا هونەرمەند خۆی وەك كەسی سەرەكی كارەكە دەرناكەوێت بەپێچەوانەوە وەك بینەرێك دەردەكەوێت، هونەرمەند لەم پرۆژەدا كە بەناوی (كرافت) كراوە بینەر دەخاتە نێو دۆخێكی بەرپرسیاریەتیەوە كە وەك بەشێكی گرنگ و كاریگەر نێو كارە هونەریەكە كارێكی (ئەنستەلەیشن) بەرجەستە بكات، هەڵبەت كەرستەی بەكارهاتوی كارەهونەریەكە پێكدێت لە ماپێكی شاری سلێمانی كە تێدا ئەو گەرەكانە دەستنیشان كراون كەوا هونەرمەند لەگەڵ چەند كەسانێك لە هاورێیانی خۆی خۆڵ و خاشاكی لێوە كۆكردووە كە هەرگەرەكێك بەجیا لەنێو گەلەریی ئازاد شەوقی لەسەر زەوی داندراون، لەگەڵ ووێنەو فۆتۆی جۆراوجۆری پەیوەست بە كارەكە، بەشدابوان لەم كارە هونەریە سەرپشك كراون لەوەی كەوا تەكنیكی (ئەنستەڵەیسن) لە دروستكردنی فۆرمێك لە جێگای كتێب لەنێو كتێبخانەكە دابنێن، هەڵبەت ئەم بەشدارپێكردنەی بینەر بە میدیۆمی (ریلێیشنەڵ ئارت) بەڵام بە تەكنیكی (ئەنستەڵەیشن) .

وێنەی (10) نەرمین مصتفا عەوێز 2021

واتا دوبارە بەكارهێنانەوەی كەرستەی بەكارهاتوو لە دوتۆی كارێكی هونەریدا وێنەی ژمارە (10)، لە كەرستەی فرێدراوەوە بۆ ئۆبجێكتێكی هونەری، بیرۆكەی هونەرمەند بۆ ئەوەمان رادەكێشێت كەوا بیر لەو كارە بكەینەوە وەك كارێكی ژینگەیی، بەڵام وایپێدەچێت مەبەستی هونەرمەند زیاتر بەركەوتنی بینەرە لەگەڵ كەرستەی بەكارهاتووی كەوا رۆژانە لەنێو شاری سلێمانیدا بەكاردێن وە هەروەها وردبونەوەو تێرامانی بینەرە لەو جیاوازییەی كەوا لە شێوازو جۆری ژیانی خێزانەكانی نێو ئەم شارەیە، كە تێدا گەرەكی دەوڵەمەند و گەرەكە مامناوەندەكان و هەژارنیشینەكان لە رێگەی بەكارهێنانی خۆڵو خاشەكەكانیانەوە لەیەكتر جیادەكرێنەوە، وەك دەردەكەوێت لە وێنەو فۆتۆگرافیەكان كەرستەی گەرەكە دەوڵەمەندەكان بەزۆری ئەوكەرستانەن كەوا خێزانەكان بەشێوەیەكی گشتی بە ئامادەكراوی دەیانكرن وەك كارتۆنی خواردنی دیلیڤەری هەروەها ئەو كەرستانەی كەوا لە مۆڵ و ماركێتە گەورەكانی شار دەكردرێن كە چەندین جۆر جیاوازی براندەكانی كەرستەو كۆمپانیاكانی دونیامان بەرچاو دەكەوێت، بە پێچەوانەوە كەرستەی گەرەكە هەژار نیشینەكان زیاتر خۆیان دەگرن لە عەلاگەو شتهای لە جۆرە بابەتە، كەواتە بیرۆكەی هونەرمەندەكە لە كاتی پرۆسێسی دروستكردنی كارەكەدا بینەر فۆرمی گشتی و كۆتای كارەكە تەواو دەكات.

3-6-1-3--شیكردنوەی كارەكە لە رێگەی وصفییەوە:

ئەم كارە هونەریە بیرۆكەیەكە لە گەڵ مەودای بەشداریبوونی بینەر وەك سەنتەری كارەهونەرییەكە و دوبارە بەكارهێنانەوەی كەرستەی بەكارهاتوو وەك ئۆبجێكتێك یان ئەنستەڵەیشنێك لەنێو كارێكی هونەریدا خراوەتە روو، هونەرمەند(نەرمین مستەفا دەستی بردووە دروستكردنی روبەرێكی نوێ و میدیۆمی (ریڵەیشنەڵ ئارت) بۆ دوبارە بونیادنانەوەی پەیوەندیە لێك ترازاوەكەی نێوان تاكەكانی كۆمەڵگا، وا پێدەچێت هونەرمەند بەدوای ئەوەدا بگەرێت بینەر بخاتە نێو بارودۆخێكی پڕ لە پرسیار و گرمانە دەربارەی پەیوەندیەكانی نێوان تاكەكانی نێو كۆمەڵگا و هەروەها بارودۆخی ئابوریی كە لە ئەمرۆی ژیانی كۆمەڵگای كوردیدا

بەدیدەکرێن، هونەرمەند لە کۆنسێپتی کارەکەیدا فەزایەکی لەنێو گەلەریەکە خوڵقاندووە کە بینەروو بەشداربوان لەکاتی کارکردنیاندا لەنێو ئەم پرۆژەیەدا پەیوەست دەکاتەوە بە دونیای دەرەوە واتا واقیعی ژیانی خۆیان کە تیدا مرۆڤ وەك کائینێکی بەکارهێن لەسەردەمی هاوچەرخدا دەردەکەوێت، هەروەها فەزای ناو گەلەرییەکە کە

وێنەی (11) نەرمین مصتفا عەوێز 2021

دونیایەکی جیاواز بینەر و بەشدابوان دەکەونە نێو بارودۆخێك کەوا تێدا لە ئاستێکی بڵندایەو بیردەکاتەوە هەڵسەنگاندن دەکات بۆ دونای دەرەوە دابەشکاری دەکات و کۆمەڵگای بەکارهێن پۆلێن دەکات بەگوێرەی ئەو مەتریالانەی کەوا لەبەردەستی دان، کە کۆکراونەتەوە لە دونیا واقیعیەکە ژیانی رۆژنەدا، بینەر لەقۆناغی پۆلێنکردن و جیاکردنەوە و هەڵبژاردنی مەتریال و کەرستەکاندا لەوە تێدەگات کەوا شار لە ژیانی
واقیعیدا پۆلێنکراوە و بەستراوەتەوە بە سیستەمی (کەپیتالیزم) وە کە تێدا کۆمپانیاکان دەستیان بەسەر ژیانی مرۆڤ داگرتوە و مرۆڤیان ناچار کردووە پەیوەستبێت بەم سیستەمە جیهانییە، هەڵبەت بینەران وبەشداربوان کە لەدوا قۆناغی دانانی(ئەنستەڵەیشنی) کتێبخانەکە لە خۆڵ و خاشاك و پاشماوەی نێو شاردا لە بارودۆخێکی پرلە بیرکردنەوەوە ئەفراندندا بە هەستکردن بەوپەری ئازادییەوە بەرجەستەی کارە هونەریەکە دەکەن و دوا قۆناغی (ئەنستەڵەیشنەکە) ئەنجام دەدەن وێنەی ژمارە (11)، بینەر لێرەدا تواناکانی هزری و هونەری خۆی تاقی دەکاتەوە وەك سەنتەری کارەکە دەردەکەوێت، کتێبخانەیەك لە کەرستەی فڕێدراو بەتامی کتێب دادەمەزرێنێت، لێرەدا (ئەنستەڵەیشنی) کتێبخانەکە گوزارشتە لە ژیانی واقیعی ناو شاری سلێمانی لە زەمەنی ئەمرۆدا.

3-6-2 هونەرمەند هیوا کریم: ناسراو بە(هیوا کەی):

3-6-2-1-شیکردنەوە لەرووی بینینەوە:

ناویکارە هونەریەکە (کاتێک وێنەکانمان هەڵدابوو)، ئەنستەڵەیشن بە میدیۆمی رێڵەیشنەڵ ئات پێشانگای جیهانی هونەری هاوچەرخ لە شاری کاسێلی ئەڵمانیا 14ی حوزەیرانی 2017: دۆکیومێنتا هۆتێلی تیوب بۆ سەردانکەران گەورەترین پێشانگای جیهانی هونەری مۆدێرن ێکهاتەی گیگانتیک لە 20 بۆری قورِی سیرامیك پێکدێن ، کە رەنگێکی سوریان هەیە کە نزیکەی 6 مەتر درێژی و 70 سانتیمەتر ئەندازەی ناوەوەی هەر بۆریەکە، شێوەی دانانیان کە چوار دانە بە بەرزایی لەسەر یەکتر لە سەر دانراون وە پێنج دانە بەپانی لە پاڵ یەکتر لە سەر زەوی داندراون، بەگشتی کارێکی (ئەنستەڵەیشن) کە فۆرمێکی نیمچە چوارگۆشەی وەرگرتوە، هونەرمەند (هیوا کەریم) ئەم کارەی وەك شوێنی حەوانەوە دروستکردووە و هەموو پێداویستیەکانی خەوتنی تێدا فەراهەم کراوە، کارەکە وەك شێوەی هوتێلێك خۆی دەنوێنێت، ئەم بۆریانە خۆی لەخێدا لە خزمەتی ژێرابەکان بەکار دەهێندرێن، هەڵبەت دامەزراندنی کارە هونەریەکەی هونەرمەند (هیوا کەریم) لە گۆرەپانێکی گشتی لە شاری کاسێل داندراوە هونەرمەند(هیوا کەی)ئیلهامی پرۆژەکەی لێوەرگرتوە وێنەی ژمارە(12) ، ئەم بۆری زێرابانە لە شاری (پاتراس) ی یۆنانی کە پەنابەران لەوێ نیشتەجێن وەك شوێنی حەوانەوەی خۆیان بەکاریان دەهێنا بۆ ماوەی چەند هەفتەیەک، تا ئەو کاتەی رێگایەکی دەدۆزنەوە بۆ ئیتالیا، هەڵبەت وەك لەوێنەکاندا دەبیندرین بینەران و بەشداربوان بە حەزو ئارەزوی خۆیان دەتوانن بەتەواوی ئاوێتەی کارەکە بن و بچنە ناو لولەی بۆریەکان و تێدا کتێب بخوێنەوە و بخەون و ئیسراحەتی تێدا بکەن و بەچواردەوری کارەکە بەئاسودەی دابنیشن و بچنە ناوەوە بێنە دەرەوە، ئەوەی بەدیدەکرێت و مەبەست و ئامانجی هونەرمەند لە کارێکی(رێڵەیشنەڵ ئارت) کە تێدا کەتێدا بینەر دەچێتە نێو

قوڵایی کارەکەوە بۆ ئەوەی درك بە ئازارەکانی ئەوکەسانە بکات کە لە سنورەکانی چەندین وڵات دەبرن تاوەك و بگەن بە وڵاتێك تێدا بە ئارامی بژین.

وێنەی (12) هیوا کەریم 2017

3-6-2-2-شیکردنەوە لەروی تەکنیکیەوە:

ئەم کارەی هونەرمەند(هیوا کەی) بە میدیۆمی (ریڵەیشنەڵ ئارت) ئەنجامدراوە کارێکی (ئەنستەڵەیشنە) و بینەرێدا کارایەو توانای بەرجەستەکردنی تەواوی کارەکەی هەیە، کارە هونەریەکە هەرچۆنێک بێت خۆی لە م چەمکانە ئەگرێتەوە(نیشتەجێن. ئایرۆنی، گاڵتەجاڕ، رەخنەی کۆمەڵایەتی و ئارەزوو بۆ مانەوە) کە ئەمانە دەبێتە هاودەمێک بۆ تەلارسازی ئاسۆیی و ستوونی، کە شانبەشانی پرۆسەی نەخشەکێشان و تەلارسازیی، ئەمانە توخمی سەرەکین لای ئەم هونەرمەندە لە پرۆژەی (کاتێک وێنەکانمان هەڵدابوو)، هونەرمەن(هیوا کەی) هاتوە کارەکەی خۆی پەیوەستکردۆتەوە بە بیرەوەری خۆی کە لەکاتی جێهێشتنی وڵات و مانەوەیان لە سنورەکانی نێوان وڵاتی یۆنان و ئیتاڵیا لە نێو بۆری زێرابەکاندا شوێنی حەوانەوەی خۆیان پەیداکردوە، ئەم بۆریانە شوێنی بیرەوەری هەزاران پەناهەندەن، سوود وەرگرتنی هونەرمەند(هیوا کەی) لە بیرەوەری و رووداوەکانی نێو ژیانی رابردووی دوبارەکردنەوەی هەمان مەتریال و لە چوارچێوەیی کارێکی هونەری (ئەنستەڵەیشن) و بەمیدیۆمی رڵەیشنەڵ ئارت و بە دانانی لەنێو گۆرەپانێکی کراوەدا بۆ ئەوەی سەرنجی بینەر بە هەموو رەنگە جیاوازەکانەوە بخاتە نێو قوڵایی کارەکەوە، لە بەکارهێنانانی بۆری زێرابەکان گۆرینی بۆ کارێکی هونەری و بەشێوەیەك کەوا بوار بە بینەر بدات بەتاواوی لەمسی کارەکە بکات لەمسی هەموو ئۆبجێکتە بەکارهاتوەکان بکات تا ئەو رادەیەی کەوا دەسکاریشیان بکات وێنەی ژمارە(13)، بینەر بەتایبەتیش بینەری وڵاتێکی ئەوروپی کە لەبەرامبەر کاری هونەرمەندێکی پەناهەندە بەرکەوتنێکی مەریفی قوڵ دروستدەکات لەنێوان دوو کلتوری رۆژهەڵاتی و رۆژ ئاوایدا، کە دواجار مرۆڤەکانی چۆن درك بەیەکتری بکەن.

وێنەی (13) هیوا کەریم 2017

3-6-2-3-شیكردنەوە كارەكە لەرێگەی وەصفییەوە:

هونەرمەند (هیوا كەی) هەوڵیداوە گوزارشت لە بارودۆخی پەناهەند بكات، هونەرمەند لێەدا بیری لەوە كردۆتەوە كە چۆن بتوانێت باسی رێگا قاچاغی گەیشتن بە ئەورووپا بەجۆرێك پیشان بدات كە لە رووی یاساییەوە كێشە نەبێت، دواجار بریاردەدات كارەكەی وەك ئەزموونی كەسی خۆی نەخاتە روو، بەڵكو وەك ئەزموونێكی مرۆڤایەتی لە كارەكەیدا رەنگ بداتەوە، لێرەوە كارەهونەریەك كەرستەكانی كە بەكاریانی هێناوە پەیوەستن بە كات و ساتی ئێستاوە بەڵام هونەرمەند دێت كاتەكانی رابردوو بەتایبەت ئەو بیرەوەریە لەبیرنەكراوانەی كە لە رێگای قاچاغی لای ئەو ماونەتەوە، لە تنها یادەوەرییوە بكاتەوە بە ئۆبجێكت، هونەرمەند دەیەوێت بەسەرهاتەكانی ئەم رێگایەمان لەرێگەی ئەم كارە هونەریەدا بۆ بخاتە روو، هونەرمەند دوای گیرسانەوەی لە ئەورووپا وەك مرۆڤێك و لە هەمانكاتدا هونەرمەندێك چاودێری بارودۆخی مرۆڤ دەكات كە لە نێو ژینگەدا دەژیت و بە شێوەی زۆر بەهێز بۆ سەرەوە دێن و ئاسمان دەشكێنن لە خوارەوەشدا زەوی تێكدەدەن، هەڵبەت بەشێوەیەكی ستوونی شوێنی نیشتەجێن و زۆربەی كات بە لەناوبردنی شێوەی ئاسۆیی كۆمەڵایەتی خانوو لە سەر زەمین دروست دەكرێن كە لە پێشودا هەبوون، بە هەمان شێوە پێكهاتەی ئاسۆیی خانووبەرەی كۆمەڵایەتی بە شێوەیەكی زیاد لەبەر هەژاری فراوانبوونی شێوەی ستوونی وازیان لێهێنراوە، هەروەها ئاسمان شكێنەكان بۆ ئەو نوخبەیە دروست كراون كە خاوەنی زۆرینەی سامانی جیهانن، ئەم بۆریانە بۆ بیرهێنانەوەی

وێنەی (14) هیوا كەریم 2017

پەنابەرێكن، كەهونەرمەند (هیوا كەی) بە تایبەتی دەیزانێت، چونكە ئەو لەگەڵ چەندین پەنابەری تر لەنێو ئەم جۆرە بۆریانەدا ژیاوە بۆ ماوەی سێ هەفتە لەوێ مایەوە ئەوە جۆرێک بوو لە کەمپێکی پەناخوازانە ئەوان لەوێ مانەوە وێنەی ژمارە (14)، بۆ ئەوەی دەرفەتێك برەخسێت لەسەر كەشتییەک خۆیان بشارنەوە، كە بیانهێنێتە شوێنی تری دەریای سپی ناوەڕاست بۆ ئیتالیا، هەروەها چیرۆكی گەشتەكەی دوایی لە پاتراسەوە لە یۆنانەوە بۆ ئانكۆنای ئیتالیا دەگێڕێتەوە، بۆ ئەوەی ئەم گەشتە ئەنجام بدات، كەی ناچار بوو خۆی بە بارهەڵگرێک قاچاخ بكات كە بە بەختەوە بیباتە ئانكۆنا جارێک لەسەر تەختەكە، هیچ ژوورێک نەبوو بۆ قسەكردن لەسەری و هیوا كەی و ئاوارەكانی تر دەبوو لە بۆری زێرابەكاندا بژین و بخەون، هەڵبژاردنیئەم بۆریانە لە لایەن هونەرمەند(هیواكەریم) وەك كارێكی (ریلەیشنەڵ ئارت) پەیوەست دەبێتەوە بە تێكەڵاو كردنی خەڵك و بینەر بە كارەكە، هەروەها وەك جۆرێك لە رەخنەی جدی لە سیستەمی كەپیتالیزم ئە ئەمریكاو زۆرێك لە وڵاتانی جیهان پەیرەویدەكەن، ئازاد كردنی بینەر كەوا بەجەستە و هەست و سۆزەوە ئاوێتەی كارە هونەریەكە بن بۆ ئەوەی بەتەواوی درك بەو سنوارانەی نێوان هونەر و ژیانی راستەقینە بكەن كە تێدا مەبەستیش لە ژیانی پەناهەندەو ئەو بارودۆخانەیە كەوا كەسانی پەناهەندە پێدا تێپەردەبن، دواجار هونەرمەند بە دانانی ئەم كارە (ئەنستەڵەیشنە) و بە ئامادەگی و بەشداریكردنی كۆمەڵگای ئەوروپی وەك تەواوكەری راستەقینەی كۆنسێپتی كارە هونەریەكە بەرجەستە دەبێت.

نیشاندەرەکان

1-کردەوەی نواندنی مرۆڤ هەروەها بەشداریکردن لە بۆنەو نەریتە ئایینیەکان وبیروباوەری میتافیزسقیەکانەوە هاتووە.

2- میدیۆمەکانی هونەری (روداو و فلۆکسوس و پێرفۆرمانسی) وەك هونەری هاوچەرخ سەرەتایەك بوو بۆ بەشداریکردنی بینەر و جەماوەر لە نێو کاری هونەری و چالاکییە هونەریەکاندا هەروەها وەك سەرەتایەك بوو بۆ دەرکەوتنی هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت)،

3- هونەرمەندانی بواری هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) یان وەك هونەرێکی زیندوو نوێخواز هێنایە بەردەمی بینەروو جەماوەر، تا ئەوئەندازەیەی کەوا بینەر بەشێکی گرنگ و کاریگەرە لەم میدیۆمە هونەرییەدا.

4-هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) ئاراستەی بینینی لای بینەر بەتەواوی گۆری لە بینەرێکی خەوتوو بۆ بینەرێکی زیندووی کارای خاوەن بیرکردنەوەی تایبەتی خۆی.

5-رەخنەگری بواری هونەری (نیکۆلاس بۆریۆد) توانی هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) هونەرمەندانی ئەم بوارە بباتە ئاستێکی ترو پێگەی بینەری و جەماوەری لە تەنها سەیرکەرێکی سادەوە بباتە ئاستی بەشداربوێکی کاریگەرگرنگ نێو کایەی هونەری.

4-ئەنجامەکانی توێژینەوە

4-1- ئەنجامی توێژینەوە

1-کردەوەی نواندنی مرۆڤ هەروەها بەشداریکردن لە بۆنەو نەریتە ئایینیەکان وبیروباوەری میتافیزسقیەکانەوە هاتووە.

2- میدیۆمەکانی هونەری (روداو و فلۆکسوس و پێرفۆرمانسی) وەك هونەری هاوچەرخ سەرەتایەك بوو بۆ بەشداریکردنی بینەر و جەماوەر لە نێو کاری هونەری و چالاکییە هونەریەکاندا هەروەها وەك سەرەتایەك بوو بۆ دەرکەوتنی هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت)،

3- هونەرمەندانی بواری هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) یان وەك هونەرێکی زیندوو نوێخواز هێنایە بەردەمی بینەروو جەماوەر، تا ئەوئەندازەیەی کەوا بینەر بەشێکی گرنگ و کاریگەرە لەم میدیۆمە هونەرییەدا.

4-هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) ئاراستەی بینینی لای بینەر بەتەواوی گۆری لە بینەرێکی خەوتوو بۆ بینەرێکی زیندووی کارای خاوەن بیرکردنەوەی تایبەتی خۆی.

5-رەخنەگری بواری هونەری (نیکۆلاس بۆریۆد) توانی هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) هونەرمەندانی ئەم بوارە بباتە ئاستێکی ترو پێگەی بینەری و جەماوەری لە تەنها سەیرکەرێکی سادەوە بباتە ئاستی بەشداربوێکی کاریگەرگرنگ نێو کایەی هونەری.

4-2-دەرئەنجامی توێژینەوەکە

دوابەدوای لێکدانەوەی و شیکردنەوەی نمونەکان توێژەر گەیشتە ئەم دەرئەنجامانە

1-ئەوەی لە دەرئەنجامدای پێگەیشتین ئەوەیە کە هونەرمەندانی لە رێی هونەری هاوچەرخەوە بەتایبەتیش هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) باشتر گوزارشت لە گێشوە گرفتەکانی ناو کۆمەڵگاکان دەکەن.

2-هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) بەپێی ئەوتوێژینەوەی ئێمە کردومانە بە بیرۆکەو تەکنیك و جۆری ئیشکردن و ئەدا هونەرمەندەکان و بەشداریکردنی کاراو راستەوخۆی بینەر لە دروستکردن و ئەنجامدنی کارەکە تا کۆتایی.

3-درککردنی بینەر و بەشداریکردنی لە کارەکان مانا هەبوونی ئاستێکی باشە لە تیگەیشتنی جەماوەری بۆ کاری هونەری هاوچەرخ و نۆێبەتایبەتیش (ریلەیشنەڵ ئارت).

4-هونەرمەندانی (ریلەیشنەڵ ئارت) ئەزمونێکی تازەیان پێشکەشکرد لەروی تەکنیکی ئیشکردنەوە بینەر بو بە سەنتەری کاری هونەری لەم میدیۆمە تازەیەدا.

5-هونەرمەندانی هەردوو رەگەز لە بواری هونەری (ریلەیشنەڵ ئارت) وەك یەك کاردەکەن بەتایبەتیش بەلایانەوە گرنگە جەستەی مرۆڤ وەك مەتریال بەکاربهێنن.

4 -3-پێشنیارەکان

1-کاریگەریەکانی تەکنەلۆژیا بەسەر تەکنیکی کاری هونەری لەهونەری هاوچەرخدا.

2-کاریگەری ژینگەی باش بەسەر تێگەیشتنی جەماوەری بۆ هونەری هاوچەرخ.

3- ئامادەیی جەستە لە تەکنیکە تازەکانی هونەری (ۆیلەیشنەڵ ئارت).

4-4-لیستی سەرچاوەکان

- احمد، هڵگورد، (2017):مێژووی هونەری شێوەکاری، ناوەندی غەزەلنوس،سلێمان.
- ستالابراس، جولي,(2012):الفن المعاصر, مؤسسة مناداوى,القاهرة.
- شانيس، مينيك، (2002):مارسيل دوشامب، المجلس الأعلى للثقافة، القاهرة.
-محمد، ئارام، (2017):هونەری مۆدێرن و هاوچەرخ، چاپەمەنی مانگ-کەرەج،
- Bourriaud, Nicolas, (2002): Relational Aesthetics, institute fur theater berlin.
- Buttock, Gergo, And Robbery Nickas, (2010): The Art of Performance.
- Carl, Patow, (2019) Relational Aesthetics, Virginia Commonwealth University.
- Cogan, Amanda, (1967): what is Performance Art, Arish Museum, Dublin.
- Dohmen, Renata.open, (2013): Art journal, louisina.
- Beuys. Joseph, (1993): Thinking is form the drawings of Joseph Beuy.
- poger, Rothman, (2015): Fluxus of the work of the Art, journals symploke.
- Poll, penee, (2014) the tableaux of Vanessa Beecroft.Arts of kent stet.
- A PHAIDON, GLOBAL, (2020): COMPANY Artspace Editors SEPT.
- Spencer, Catherine, (2016): Art Historians, New York.
- Sylavla, Chalker, (1994): Oxford Dictionary, clays Ltd.st Ives PIC.1994, P3581.
-A Calendar of Happenings and Allan Kaprow, (1970): Counter-Chronologies and Cataloguing Performance.
- Baas, Jacquelynn, (2012): Fluxus and the EssLenial questions of lif, hood museum of Art, London.
- Bourriaud, Postproduction, (2002): Lukas& slernberg. New York.
- Bourriaud, Nicolas, (2002): Relational Aesthetics Nicolas Bourriaud, Relational Aesthetics.
-https://victoriajoanhollings.wordpress.com/author/victoriajoanhollings/
-https://www.tate.org.uk/art/artworks/gonzalez-foerster-noreturn
- https://www.artspace.com/magazine/art_101/art_market/neo_dada_collection-5406
-https://www.facebook.com/narmenmstafaawez
-2Hiwa K Biography, Artworks & Exhibitions

The Special of Relational Art in The Work of Artists Hiwa Karim and Narmen Mustafa

Hemn Hamed Sharef
Department of Distortion Art, College of
Fine Arts, Salahaddin University-Erbil,
Erbil, Kurdistan Region, Iraq
hemnhamed1973@gmail.com

Abstract
In general, this research titled the special of Relational Art in the work of artists (Hiwa karim and Narim Mustafa), which is formed in four parts, is the first part of the research. And the importance of research and the purpose of research and the boundaries of research as well as determining the dialects, generally The first part: the art movement that paved the way for the production of art (Relational at), The art of Relational art in the contemporary world is the third part of the research process, which is the research community, the research program, and the tool Data analysis, data analysis that the researcher has used to achieve the results by using scientific research procedures and the method of describing the analysis. The fourth season will produce results, recommendations, and research proposals that will be concluded.

keywords: Relational Art, Viewers, Artist, Contemporary World, Social, Participants.

خصائص فن العلائقية " في الاعمل الفنانين (هيوا كريم و نرمين مصطفى)

هيمن حميد شريف
قسم فن الرسم، كلية الفنون الجميلة،
جامعة صلاح الدين-أربيل، أربيل،إقليم
كوردستان، العراق
hemnhamed1973@gmail.com

ملخص
وبشكل عام، فإن هذا البحث الذي يحمل عنوان " خصائص(الرينيشنال ئارت" في الاعمل الفنانين(هيوا كريم و نرمين مصطفى) ، والذي يتكون من أربعة أجزاء، هو الجزء الأول من البحث. وأهمية البحث والغرض من البحث وحدود البحث وكذلك تحديد اللهجات، الجزء الأول من البحث هو إطار البحث الذي يتكون من ثلاثة أجزاء ، الجزء الأول: الحركة الفنية التي مهدت الطريق لإنتاج الفن (1 - Relational AT)- فنان فلوكسوس - 3 فنانين من الفصل الدراسي الثاني : - بوابة لفهم فن الفن الثالث : فن Relational art في العالم المعاصر هو الجزء الثالث من عملية البحث وهو المجتمع البحثي ، وبرنامج البحث ، وأداة تحليل البيانات ، وتحليل البيانات التي استخدمها الباحث لتحقيق النتائج باستخدام إجراءات البحث العلمي وطريقة وصف التحليل. سينتج عن الموسم الرابع نتائج وتوصيات ومقترحات بحثية سيتم الانتهاء منها.

الكلمات المفتاحية: فن العلائقية، المتلقي, الفنان, الفن, المعاصر,المجتمع، المشارك.